

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002148

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ № 474 від 20.07.2026

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тис Олеся Григорівна

2. Olesia G. Tys

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 03-07-2026

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14265

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.03.53

Тема дисертації:

1. Вплив спленектомії на метаболічні та структурні порушення в печінці, нирках та легенях за умов політравми
2. The effect of splenectomy on metabolic and structural abnormalities in the liver, kidneys and lungs in cases of multiple trauma

Реферат/анотація:

1. У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення актуального наукового завдання, що полягає у з'ясуванні ролі спленектомії в патогенезі метаболічних порушень та структурних змін у печінці, нирках та легенях, а також проявах цитолітичного синдрому, запальних та імунних реакцій у різні періоди травматичної хвороби за умов політравми. Встановлено роль спленектомії в патогенезі метаболічних порушень і структурних змін у печінці, нирках та легенях, а також проявах цитолітичного синдрому, запальних та імунних реакцій у різні періоди травматичної хвороби за умов політравми. Показано, що на тлі спленектомії порівняно зі щурами, яким моделювали лише лапаротомію, посилюється інтенсивність процесів ліпідної пероксидації у печінці, нирках і легенях, що супроводжується статистично значущим

підвищенням вмісту реагентів до тіобарбітурової кислоти, дієнових та трієнових кон'югатів, зниженням величини антиоксидантно-прооксидантного індексу та показників глутатіонової антиоксидантної системи, збільшенням концентрації церулоплазміну та циркулюючих імунних комплексів, підвищенням амінотрансферазної активності, що найбільше виражено протягом 1-7 діб експерименту і поступово зменшується до 28 доби, не досягаючи за більшістю показників рівня контролю. У печінці в цей термін відмічено компенсаторне зростання активності ензимної ланки антиоксидантного захисту. Доведено, що додаткова спленектомія на тлі політравми порівняно зі щурами, яким моделювали лише політравму, викликає посилення процесів ліпідної пероксидації у печінці, нирках та легенях і супроводжується істотним зростанням концентрації реагентів до тіобарбітурової кислоти, дієнових та трієнових кон'югатів, що в печінці статистично вірогідно у всі терміни експерименту, у нирках та легенях – через 14 і 28 діб. За цих умов, починаючи із 7 доби експерименту, в досліджуваних органах відмічено поглиблення порушень показників ензимної ланки антиоксидантного захисту: СОД- і каталазної активності та величини АПІ, за виключенням печінки і легень, в яких СОД-активність у динаміці посттравматичного періоду суттєво не змінюється порівняно зі щурами, яким моделювали лише політравму. З'ясовано, що ускладнення політравми спленектомією суттєво поглиблює порушення показників глутатіонової антиоксидантної системи, зумовлених лише політравмою. Вміст відновленого глутатіону в печінці суттєво знижується у всі терміни посттравматичного періоду, в нирках – через 7, 14 та 28 діб, у легенях – через 7 і 28 діб; глутатіонпероксидазна активність у печінці та нирках зменшується через 14 діб, у легенях – через 7, 14 та 28 діб посттравматичного періоду; глутатіонредуктазна активність суттєво знижується тільки у нирці у всі терміни експерименту. Показано, що моделювання політравми в поєднанні зі спленектомією, супроводжується посиленням утворення маркерів цитолізу, запальних та імунних реакцій. Порівняно зі щурами, яким моделювали лише політравму, вміст церулоплазміну, циркулюючих імунних комплексів та аланінамінотрансферазна активність статистично вірогідно більший починаючи із 7 доби посттравматичного періоду. В цей термін показники досягають максимальної величини і поступово знижуються до 28 доби не досягаючи контролю. Аспартатамінотрансферазна активність суттєво більша порівняно зі щурами із самою політравмою через 1 та 14 діб експерименту. Встановлено, що видалення селезінки на тлі політравми призводить до глибших і тривалих морфологічних порушень печінки, нирок та легень, порівняно зі щурами, яким моделювали лише політравму. Навіть через 28 діб зберігаються ознаки структурної перебудови паренхіми, зберігаються залишкові інтерстиціальні зміни і клітинна інфільтрація, уповільнюються репаративні процеси, що свідчить про потенціювання та пролонгацію ушкодження за умов спленектомії.

2. The thesis presents a theoretical synthesis and a novel solution to a topical scientific problem, which consists in elucidating the role of splenectomy in the pathogenesis of metabolic disorders and structural changes in the liver, kidneys and lungs, as well as manifestations of cytolytic syndrome, inflammatory and immune responses at various stages of traumatic disease in cases of multiple trauma. The role of splenectomy in the pathogenesis of metabolic disorders and structural changes in the liver, kidneys and lungs, as well as in the manifestations of cytolytic syndrome, inflammatory and immune responses at various stages of traumatic disease in cases of multiple trauma. It has been demonstrated that, against the background of splenectomy, compared with rats in which only laparotomy was simulated, an increase in the intensity of lipid peroxidation processes in the liver, kidneys and lungs is observed, accompanied by a statistically significant increase in the content of thiobarbituric acid reagents, diene and triene conjugates, a decrease in the antioxidant-prooxidant index and indicators of the glutathione antioxidant system, an increase in the concentration of ceruloplasmin and circulating immune complexes, and an increase in aminotransferase activity, which is most pronounced during the first 1–7 days of the experiment and gradually decreases by day 28, failing to reach control levels for most indicators. During this period, a compensatory increase in the activity of the enzymatic component of the liver's antioxidant defence system is observed. It has been demonstrated that additional splenectomy against a background of multiple trauma, compared with rats in which only multiple trauma was modelled, causes an intensification of lipid peroxidation processes in the liver, kidneys and lungs and is accompanied by a significant increase in the concentration of thiobarbituric acid reagents, diene and triene conjugates, which is statistically significant in the liver at all time

points of the experiment, and in the kidneys and lungs after 14 and 28 days. Under these conditions, starting from day 7 of the experiment, a worsening of abnormalities in the enzymatic components of antioxidant defence is observed in the studied organs: superoxide dismutase and catalase activity and antioxidant-prooxidant index values, with the exception of the liver and lungs, in which superoxide dismutase activity did not change significantly over the course of the post-traumatic period compared to rats in which only multiple trauma was modelled. It has been established that the complication of multiple trauma with splenectomy significantly exacerbates the disturbances in the indicators of the glutathione antioxidant system, caused by multiple trauma alone. The content of reduced glutathione in the liver decreases significantly at all time points during the post-traumatic period; in the kidneys – after 7, 14 and 28 days; in the lungs – after 7 and 28 days; glutathione peroxidase activity in the liver and kidneys decreases after 14 days, and in the lungs – after 7, 14 and 28 days of the post-traumatic period; glutathione reductase activity is significantly reduced only in the kidneys at all stages of the experiment. It has been shown that the modelling of multiple trauma combined with splenectomy is accompanied by increased production of markers of cytolysis, inflammatory and immune responses. Compared with rats in which only polytrauma was modelled, the levels of ceruloplasmin, circulating immune complexes and alanine aminotransferase activity were statistically significantly higher from the 7th day of the post-traumatic period. During this period, the indicators reach their maximum values and gradually decrease by day 28 without reaching control levels. Aspartate aminotransferase activity is significantly higher compared to rats with polytrauma alone at 1 and 14 days into the experiment. It has been established that splenectomy against a background of multiple trauma leads to more profound and prolonged morphological disturbances in the liver, kidneys and lungs, compared with rats in which only multiple trauma was modelled. Even after 28 days, signs of parenchymal structural remodelling persist, residual interstitial changes and cellular infiltration remain, and reparative processes are slowed down, indicating potentiation and prolongation of damage under conditions of splenectomy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Тис ОГ, Угляр ЮВ. Вплив спленектомії на інтенсивність процесів ліпідної пероксидації та активність ензимної і глутатионової ланок антиоксидантного захисту печінки в експерименті. Шпитальна хірургія. Журнал імені ЛЯ Ковальчука. 2025;(4):131-7. doi: 10.11603/2414-4533.2025.4.15752.
- 2. Тис ОГ, Шацький ВВ. Вплив спленектомії на вміст імунних комплексів у крові та прозапальну реакцію організму за умов політравми в ранній і пізній періоди травматичної хвороби. Здобутки клінічної і експериментальної медицини. 2026;(1):96-101. doi: 10.11603/1811-2471.2026.v.i1.15914.
- 3. Тис ОГ, Демків ІЯ. Особливості розвитку оксидативного стресу в печінці, нирках та легенях за умов політравми, ускладненої спленектомією. Медична та клінічна хімія. 2026;28(1):49-56. doi: 10.11603/mcch.2410-681X.2026.i1.15933.
- 4. Тис ОГ. Роль спленектомії у проявах оксидативного стресу у внутрішніх органах за умов краніоскелетної травми, ускладненої гострою крововтратою. В: Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції Актуальні питання патології за умов дії надзвичайних факторів на організм; 2024 жовт. 23-25; Тернопіль. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В.; 2024. с. 58.
- 5. Тис ОГ. Патогенна роль спленектомії у проявах поліорганної дисфункції за умов краніоскелетної травми, ускладненої гострою крововтратою. В: Матеріали підсумкової LXVII науково-практичної конференції Здобутки клінічної та експериментальної медицини; 2024 черв. 13-14; Тернопіль. Тернопіль:

ТНМУ; 2024. с. 77-78.

- 6. Тис О. Вплив спленектомії на показники червоної крові за умов краніоскелетної травми в гострий період травматичної хвороби. В: Матеріали XXIX конгресу студентів та молодих учених Майбутнє за наукою; 2025 квіт. 9-11; Тернопіль. Тернопіль: Укрмедкнига; 2025. с. 432-433.
- 7. Тис ОГ, Гудима АА. Вплив спленектомії на розвиток оксидативного стресу в печінці за умов краніоскелетної травми, ускладненої гострою крововтратою. Бюлетень матеріалів наукової конференції XXIV читання В. В. Підвисоцького; 2025 трав. 15-16; Одеса. Одеса: УкрНДІ медицини транспорту; 2025. с. 172-173.
- 8. Тис ОГ, Гудима АА. Роль спленектомії в патогенезі оксидативного стресу в нирках за умов краніоскелетної травми, ускладненої гострою крововтратою. В: Матеріали LXVIII підсумкової науково-практичної конференції Здобутки клінічної та експериментальної медицини; 2025 черв. 12-13; Тернопіль. Тернопіль: ТНМУ; 2025. с. 281-282.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U000154

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гудима Арсен Арсенович

2. Arsen A. Hudyma

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1282-2728

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Воронич-Семченко Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Voronych-Semchenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9872-6640

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Івано-Франківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010758

Місцезнаходження: вул. Галицька, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Роговий Юрій Євгенович

2. Yurii Y. Rohovyi

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7119-9190

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герасимюк Ілля Євгенович

2. Yllia E. Herasymuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7848-332X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені

І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цвях Андрій Іванович

2. Andriy I. Tsvyakh

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.21

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0884-4024

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Денефіль Ольга Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Денефіль Ольга Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Левандовська Н.М.

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна